

“Obstaja nevarnost, da bi kulturna politika, ki ni pripravljena vzpostaviti novega ravnotežja med ohranitvijo kulturnih tradicij in pluralnostjo sodobnih konceptov, iz Slovenije lahko naredila regionalni kulturni muzej.” Michael Wimmer, Poročilo o kulturni politiki v Sloveniji, 1996

Nevladne organizacije, samostojni izvajalci kulturnih programov in samostojni ustvarjalci na področju kulture, želimo javnost seznaniti z alarmantno situacijo na področju sodobne vizualne umetnosti !

Večletna (ne)politika mesta in države do “likovne dejavnosti” (Mestna občina Ljubljana) oz. “vizualne umetnosti” (Ministrstvo za kulturo) eksistenčno ogroža osnovno infrastrukturo in kreativno delovanje v polju sodobne vizualne umetnosti. S svojo politiko financiranja oba razdeljevalca proračunskih sredstev postavljata likovne/vizualne umetnosti v izrazito podrejen položaj v razmerju do ostalih področij umetniške ustvarjalnosti. Razlogi za takšno stanje so preprosti: gre za konservativizem, klientelizem in izrazit odpor do sprejemanja sprememb in premikov v sodobni umetniški praksi.

To se je ponovno jasno pokazalo ob delu letošnjih ekspertnih komisij na MzK in MOL in predvsem na notranjem razrezu finančnih sredstev med vladnim in nevladnim sektorjem. Sodobna vizualna umetnost že dolgo kaže značilnosti celostnega umetniškega dela, vsekakor pa že več desetletij ne govorimo zgolj o klasičnih tehnikah in izraznih sredstvih. Stroški produkcij in investicij so se radikalno povečali in so povsem primerljivi z “uprizoritvenimi umetnostmi”.

Posledice podhranjenosti so vidne v vseh sferah dejavnosti: v produkciji, interpretaciji, prezentaciji, izobraževanju, dokumentaciji, arhivarstvu, raziskovanju, svetovanju in promociji.

Vse našete aktivnosti v javnem interesu izvajamo prav nevladne organizacije, samostojni izvajalci kulturnih programov in samostojni ustvarjalci na področju kulture in s tem vzpostavljamo temelje in sprožamo bolj dinamično delovanje vladnih ustanov.

Najpomembnejše prireditve sodobne vizualne umetnosti, kot so Documenta, Manifesta ipd., so tesno povezane z dolgoletnim delovanjem samostojnih ustvarjalcev in nevladnih organizacij, ki v Sloveniji predstavljajo bazo in mrežo mednarodnih povezovanj.

Prav Manifesta 3 – mednarodni dogodek, ki je Slovenijo postavil na »evropski likovni zemljevid« – je nazorno prikazala povezanost med kulturo in tržnim gospodarstvom, saj je turističnemu gospodarskemu sektorju, državi in mestu Ljubljana z več tisoč obiskovalci s celega sveta prinesla simbolne in finančne koristi. Vse to ni pripeljalo do izboljšanja pogojev za ustvarjanje in za delo nevladnih organizacij; nasprotno, njihova pozicija se je poslabšala, ogroženost celotnega polja sodobne vizualne umetnosti pa povečala.

Nekaj aktualnih podatkov:

1.) V razdelku *Vizualne umetnosti / Zavodi in nevladne organizacije* je MzK letos razdelilo **49.458.390 SIT (*pri scenskih umetnostih 260.760.000 SIT*). V ta razdelek so bili uvrščeni različni regionalni muzeji in galerije, Kozjanski park in komercialna galerija. Med njimi je le 7 takih, ki se ukvarjajo posredno ali neposredno s produkcijo sodobne vizualne umetnosti. Če seštejemo njim dodeljena sredstva ugotovimo, da je MzK namenilo v letu 2002 vsem nevladnim organizacijam, ki se ukvarjajo s problematiko sodobne vizualne umetnosti skupaj **18.926.597 SIT**.**

2.) MOL je v razdelku *Likovna dejavnost* razdelil med Javne zavode, društva, ustvarjalce in organizacije 62.016.000,00 SIT (od tega **22.500.000 Mestni galeriji).**

Med vse nevladne organizacije in samostojne ustvarjalce, ki se ukvarjamo s sodobno vizualno umetnostjo skupaj je bilo razdeljenih **11.542.000 SIT**.

3.) Za pokritje pritožb (pravilno jih je bilo vloženi več kot 90) v letošnjem letu je MOL Oddelek za kulturo namenil 15.000.000 SIT.

Prejeli so 40 pritožb s področja uprizoritvenih umetnosti in 23 s področja likovne umetnosti.

Prvim so razdelili okroglo **10.000.000 SIT (deset milijonov)**, drugim **950.000 SIT**.

Slednjim torej manj kot desetino vsote, ki je bila namenjena uprizoritvenim umetnostim, oz. polovico vsote, ki so jo namenili za nakup klavirja za Jazz Klub Gajo (1.750.000 SIT).

4.) Če seštejemo: MzK in MOL (skupno s pritožbami vred) sta v letu 2002 v okviru sofinanciranja programov nevladnih organizacij in samostojnih ustvarjalcev na področju sodobne vizualne umetnosti porazdelila skupno 30.468.597 SIT.

Tendence, ki se kažejo iz razreza (odobrenih in zavrženih) proračunskih sredstev nevladnim organizacijam, samostojnim izvajalcem kulturnih programov in samostojnim ustvarjalcem s področja likovne dejavnosti oz. vizualne umetnosti, so grozljive !

Jasno kažejo na onemogočanje in izrivanje na rob najvitalnejšega segmenta vizualne produkcije in infrastrukture, ki vrsto let s svojimi programi in projekti prinaša simboli presežek in ekonomski dobiček mestu Ljubljani in državi Sloveniji.

Zaradi vsega naštetega javno zahtevamo:

1. povečanje sredstev za likovno/vizualno umetnost in s tem vzpostavitev ravnotežja v razmerju do drugih umetniških področij;

2. odgovorno spremljanje in vrednotenje delovanja, programov in projektov v polju sodobnih umetniških praks, ki aktivno sooblikujejo umetniško prizorišče v slovenskem prostoru in urbano kulturno podobo mesta Ljubljane.

3. enakovredno obravnavanje, enakopraven dostop do javnih sredstev in izboljšanje pogojev za produkcijo in infrastrukturne dejavnosti nevladnim organizacijam, samostojnim izvajalcem kulturnih programov in samostojnim ustvarjalcem na področju likovne/vizualne umetnosti.

Asociacija nevladnih organizacij, samostojnih izvajalcev kulturnih programov in samostojnih ustvarjalcev na področju kulture

V Ljubljani, 29. marca 2002